Tips voor een ecologische verantwoorde baanlegging

Naast het administratief-technisch document betreffende het organiseren van een activiteit in natuurgebieden en het bekomen van de noodzakelijke toelatingen, behandelt dit document de meer sportief-technische aspecten.

Het maakt deel uit van een tweeluik en is opgesteld door de commissie Toegankelijkheid en Milieu van OV. Het geeft tips om de impact van een oriëntatieactiviteit op fauna en flora te beperken.
Het is dan ook gericht aan iedereen die een activiteit organiseert in natuurgebied (bos, heide, …) gaande van een (inter)nationaal kampioenschap tot een plaatselijke initiatie.

Praktische tips

Bij het uitwerken van een baanlegging wordt automatisch gedacht aan de technische aspecten maar het is interessant om ook even stil te staan bij de ecologische aspecten. Dit om de mogelijke impact op fauna (vnl. verstoring) en flora (bodemverdichting, erosie, vertrappeling) te vermijden of te beperken. Kleine aanpassingen kunnen zonder afbreuk te doen aan de technische kwaliteit van de baanlegging, een groot verschil maken.

Omdat de meesten onder ons niet direct vertrouwd zijn met deze materie, kunnen volgende tips, welke grotendeels gebaseerd zijn op lesmateriaal van initiator en trainer B cursussen vroeger gebruikt bij Bloso-opleidingen (het vroegere Sport Vlaanderen), hierbij een hulpmiddel zijn:

1. Kies je CC indien mogelijk buiten het natuurgebied. Indien niet mogelijk, kies dan een locatie die zich niet in een kwetsbare zone bevindt en dit in overleg met de betrokken beheerder/eigenaar. Beperk eventuele geluidsoverlast richting het natuurgebied.
2. Maak maximaal gebruik van bestaande wegen voor de volgweg tussen CC en start en CC en aankomst. Maak geen nieuwe paden in het bos door een volgweg door bos- of heidepercelen te laten gaan. Gebruik geen nietjes of nagels om de wegmarkeringen aan te brengen.
3. Kies je start- en aankomstlocatie zo veel als mogelijk op bestaande wegen en niet in de percelen zelf. Beschadig of verwijder geen planten of struiken om deze zones in te richten.
4. Voorstart: ook hier dien je te vermijden om nieuwe paadjes te maken. Maak gebruik van bestaande wegen en wees creatief met heuveltjes, dichte vegetatie, bochten of kruispunten om te zorgen dat de startende loper niet kan gezien worden tot de voorstart.
5. Zorg dat de verschillende omlopen min of meer in dezelfde richting belopen worden, bv. met de klok mee. Dit heeft als voordeel dat dieren minder geconfronteerd worden met lopers die uit alle richtingen komen.
6. Gebruik bepaalde zones van het terrein niet indien de kaart dit toelaat zodat opgedreven dieren hier rust vinden. Vaak is dit in voor ons (donker)groene percelen.
7. Tracht indien mogelijk geen posten te plaatsen in zones vlakbij grote verkeersassen. Dit om te vermijden dat opgeschrikte dieren de rijbaan oversteken.
8. Vermijd dat dieren ingesloten kunnen geraken tegen hoeken in omheiningen. Gebruik dergelijke locaties best niet om posten te plaatsen.
9. Zorg dat niet al te veel lopers een post aandoen om lokale bodemverdichting of vertrappeling van vegetatie te beperken, richtlijn max. 90 lopers per post.
10. Plaats geen posten nabij:
    - vennetjes en poelen
    - jachttorens en voederplaatsen

- mierenhopen
- vossenholen
- …

11. Hang je pré-balises niet te lang op voorhand. Gebruik indien mogelijk biologisch afbreekbare materialen voor het geval de postenophalers vergeten deze weg te nemen. Het onvoldoende verwijderen van pré-balises is een punt dat gevoelig ligt bij de boswachters. Neem tijdens je verkenning dan ook steeds eventuele vergeten pré-balises weg en vergeet je postenophalers niet te informeren.
12. Respecteer steeds begrazingsrasters. Toets zo nodig met de terreinbeheerder af.
13. Plaats geen posten in jonge aanplantingen en vermijd dat de lopers deze moeten doorkruisen. Idem voor ingezaaide of met teelten begroeide landbouwpercelen.
14. Plaats **nooit posten in een bosreservaat** (aanduiding van ANB aanwezig op het terrein) en zorg dat lopers nooit in de verleiding kunnen komen om er door te lopen. Vandaar dat het extra belangrijk is om te controleren met ANB wat de verboden zones zijn.
    Informatie over de ligging van bosreservaten is ook vaak te vinden in het toegankelijkheidsreglement (TR) indien aanwezig (info kan gevonden worden op de website https://www.natuurenbos.be).
15. Laat geen vuilnis achter in het natuurgebied. Ruim CC, start- en aankomstzone netjes op.
16. Indien code rood geldt voor brandgevaar (website ANB), dan dien je de deelnemers hiervan op de hoogte te brengen en zelf bepaalde maatregelen te nemen (zie wedstrijdreglement OV).
17. Tracht het gebruik van wagens in het natuurgebied te beperken (oa. uitzetten en ophalen van posten). Indien toch nodig, houd je aan de geldende bepalingen mbt het gebruik van de boswegen en bespreek dit desnoods met de boswachter of terreinbeheerder.

NB: Op de website https://orienteering.sport van IOF vind je onder de rubriek Inside IOF>Environment and sustainability studies die het effect van oriëntatie op fauna en flora hebben onderzocht.

Heb je vragen over deze materie, richt je dan tot (je eventuele clubverantwoordelijke binnen) de commissie Toegankelijkheid en Milieu van OV.

Veel succes met de organisatie van je activiteit!

Commissie TEM